

LA FATARELLA ■ ESTUDI DE LA URV PER ENCÀRREC DE LA GENERALITAT

Localitzen 123 fosses de la Guerra Civil a les Terres de l'Ebre i el Priorat

Es dipositen al Memorial de les Camposines les restes òssies de 16 combatents, trobades a la Terra Alta i la Ribera

MARIBEL MILLAN

Les primeres prospeccions fetes per un equip de la Universitat Rovira i Virgili han permès localitzar fins a 123 fosses de la Guerra Civil a les quatre comarques de l'Ebre i el Priorat.

Es tracta d'un encàrrec de la Generalitat en el marc del Pla de Fosses, pel qual també s'han dut a terme fins a 20 actuacions de recuperació de restes òssies trobades en superfície a les comarques de la Terra Alta i la Ribera d'Ebre, de combatents desapareguts durant la Batalla de l'Ebre i que aquest divendres han quedat dipositades al Memorial de les Camposines, a la Fatarella.

Es tracta de fins a 300 restes d'ossos, que les anàlisis antropològiques realitzades posteriorment han conclòs que corresponen a 16 persones.

El conseller Raül Romeva, dipositant restes òssies trobades a la Ribera i la Terra Alta, al Memorial de les Camposines. FOTO: JOAN REVILLAS

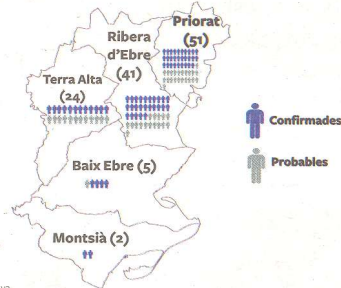
Pròximament s'iniciarà l'exhumació de fosses i l'anàlisi de l'ADN de restes òssies

Segons ha avançat el conseller d'Afers Exteriors, Relacions Institucionals i Transparència, Raül Romeva, en les properes setmanes s'iniciarà l'anàlisi de l'ADN de totes les restes dipositades a les Camposines, per creuar-les amb les de familiars de desapareguts durant el conflicte.

Pel que fa a la geolocalització de les fosses, el treball dirigit pel catedràtic Josep Sánchez Cervelló ha permès elaborar un primer mapa amb 123 fosses comunes (69 confirmades i 54 probables): 51 al Priorat, 41 a la Ribera d'Ebre, 24 a la Terra Alta, 5 al Baix Ebre i 2 al Montsià.

Així, el mapa de fosses de Catalunya s'amplia fins a les 495 al conjunt del territori. Al capda-

Geolocalització de fosses

Font: Generalitat de Catalunya

tant hi ha el Priorat, ja que es tracta de la zona on hi havia els hospitals de la rereguarda durant la Batalla de l'Ebre.

Però aquest treball només ha fet que començar. Inicialment s'han prioritzat les fosses més conegudes o que podien presentar un major nombre de cadàvers, però els experts són conscients que encara queda molta feina al davant.

El procés de localització es basa en la informació contras-

tada de testimonis. Un cop localitzades, se n'ha fet una fitxa amb les coordenades UTM, la ubicació en cartografia de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya, un recull fotogràfic, un resum històric i d'antecedents, i les fonts de documents i orals consultades per trobar-les.

El mapa elaborat especifica si es tracta d'una fossa plenament confirmada, si és de soldats (i del bàndol en què lluitaven)

L'APUNT

5.400 persones busquen familiars

■ En el marc de la commemoració dels 80 anys de l'inici de la Guerra Civil, el Govern considera «un deure localitzar, recuperar i identificar les restes de persones desaparegudes a Catalunya durant la Guerra Civil i la dictadura franquista», per això impulsa el Programa d'Identificació Genètica i el Pla de fosses.

Ara la Generalitat ha decidit ampliar el Pla de fosses 2017, el qual disposarà de més pressupost (passa de 300.000 a 800.000 euros) i serà a partir d'ara un projecte biennal, prorrogable a dos anys més.

Pel que fa al programa d'identificació, ja s'han registrat al Banc d'ADN per contrastar material genètic 5.400 persones de les quals, 1.300 són de fora de Catalunya. Aquest registre segueix creixent diàriament, i en els darrers sis mesos s'hi ha apuntat un miler de familiars.

o de civils, i el nombre probable (que és molt difícil d'acotar) de cadàvers que hi ha.

Segons explica Sánchez Cervelló, durant la recerca s'han trobat amb algunes dificultats, com la falta de memòria dels testimonis, l'oposició d'alguns jutjats de pau municipals a facilitar dades dels morts sota l'argument de confidencialitat o la reticència d'alguns propietaris de finques privades amb por que no se'ls reparin els desperfectes si s'exhumen i s'obren les fosses comunes als seus terrenys.

Després de la localització de les fosses, el pròxim pas és l'obertura i exhumació, un treball que es podria iniciar aquest mateix estiu, segons les previsions del conseller, qui remarca que aquesta és una feina de reparació necessària que arriba amb 40 anys de retard.

«La transició va institucionalitzar la desmemòria i la nostra obligació és fer tot el contrari, recuperar la dignitat de les víctimes que ho van ser dues vegades, perquè se les ha volgut oblidar», ha afirmat Raül Romeva a la Fatarella.